

**EGZAMIN MATURALNY  
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

**GEOGRAFIA**

**POZIOM ROZSZERZONY**

**FORMUŁA OD 2015**

**(„NOWA MATURA”)**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ**

**ARKUSZ MGE-R1**

**CZERWIEC 2019**

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

### Zadanie 1.1. (0–1)

#### Schemat punktowania

- 1 p. – za uzupełnienie właściwymi określeniami trzech zdań.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawne odpowiedzi

1. stratowulkan
2. gęsta
3. marmur

### Zadanie 1.2. (0–2)

#### Schemat punktowania

- 2 p. – za poprawne wypełnienie czterech komórek.  
1 p. – za poprawne wypełnienie dwóch lub trzech komórek.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### Poprawne odpowiedzi

| Rodzaj skały osadowej | Nazwa skały osadowej                | Sposób powstawania skały                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------|-------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       | wapień (uznaje się również dolomit) | Np.<br>– Wapień powstaje w wyniku mineralizacji wapiennych szkieletów i muszli skorupiaków nagromadzonych zwykle na dnie morza.<br>– Dolomit powstaje w wyniku mineralizacji wapiennych szkieletów i muszli skorupiaków nagromadzonych najczęściej na dnie morza lub w wyniku metasomatozy, czyli częściowego wypierania jednego składnika przez drugi (wapnia przez magnez). |
| okruchowa             | zlepieniec                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

### Zadanie 2.1. (0–1)

#### Schemat punktowania

- 1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawne odpowiedzi

F, P, P

### Zadanie 2.2. (0–1)

#### Schemat punktowania

- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawne odpowiedzi

W kolejności:  
belemnit  
dinozaur

### **Zadanie 3. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawne odpowiedzi**

1. barchan
2. ripplemarków

### **Zadanie 4.1. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za poprawną odpowiedź.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawna odpowiedź**

B.

### **Zadanie 4.2. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za poprawną odpowiedź.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Przykładowe odpowiedzi**

- Z powodu osłonięcia kotliny wysokimi pasmami górskimi opady, które powstają na dowietrznych stokach wzniesień, nie docierają do jej dna.
- Kotlina jest położona daleko od wybrzeży morskich, przez co masy powietrza są tu suche przez cały rok.
- Otaczające kotlinę wysokie góry tworzą cień opadowy, gdyż wilgotne masy powietrza pozbywają się wody na stokach dowietrznych.

### **Zadanie 5. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za trzy poprawnie uzupełnione zdania.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawne odpowiedzi**

1. traw
2. czarnoziemów
3. Pogórza Kazachskiego

### **Zadanie 6.1. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawne odpowiedzi**

W kolejności:

- C  
A  
B

### **Zadanie 6.2. (0–2)**

#### **Schemat punktowania**

2 p. – za dwa poprawne argumenty.

1 p. – za jeden poprawny argument.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Przykładowe odpowiedzi**

- Stacja B jest położona w głębi lądu, więc w styczniu kontynentalizm jej klimatu przejawia się niższą temperaturą powietrza niż nad oceanem, nad którym jest położona stacja A.
- Stacja B jest położona bardziej na północ od stacji A i przez to poddawana jest silniejszym wpływom zimnego powietrza z północy.
- Wysokość górowania Słońca na stacji A jest większa z powodu położenia bliżej równika.

### **Zadanie 7. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawne odpowiedzi**

1. Brzezinka
2. Wielka Góra
3. Bukowina Waksmundzka

### **Zadanie 8.1. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawna odpowiedź**

D.

### **Zadanie 8.2. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawne odpowiedzi**

1. SSW
2. 1 km

### **Zadanie 8.3. (0–2)**

#### **Schemat punktowania**

2 p. – za dwa poprawne czynniki wraz z wykazaniem poprawnego wpływu każdego z nich.

1 p. – za jeden poprawny czynnik wraz z wykazaniem poprawnego wpływu.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

## Przykładowe odpowiedzi

Czynnik pozaprzyrodniczy, np.

- gęsta zabudowa

Wpływ na jakość powietrza, np.

- Sprzyja koncentracji zanieczyszczeń z palenisk domowych i środków transportu.

- stosowanie węgla lub drewna w paleniskach domowych

Wpływ na jakość powietrza, np.

- Duża emisja CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub> i pyłów.

- transport

Wpływ na jakość powietrza, np.

- Duże natężenie ruchu transportowego w okresach turystycznych sprzyja koncentracji zanieczyszczeń transportowych.

Czynnik przyrodniczy, np.

- ukształtowanie terenu

Wpływ na jakość powietrza, np.

- Położenie w kotlinie górskiej (w dolinie rzeki) sprzyja koncentrowaniu się zanieczyszczeń w zagłębieniu terenu (szczególnie podczas częstych inwersji termicznych).

- klimat

Wpływ na jakość powietrza, np.

- Chłodne i długie zimy w podgórskiej miejscowości wymuszają ogrzewanie domów, co powoduje emisję zanieczyszczeń.

## Zadanie 9. (0–1)

### Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

### Poprawna odpowiedź

D.

## Zadanie 10. (0–2)

### Schemat punktowania

2 p. – za poprawny sposób obliczeń i poprawny wynik.

1 p. – za poprawny sposób obliczeń.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Poprawna odpowiedź

$$660 - 570 = 90$$

Różnica wysokości wynosi 90 m

Skala mapy:

$$1:50\,000$$

1 cm na mapie odpowiada w terenie 500 m

$$\text{Spadek} = \frac{90 \text{ m}}{500 \text{ m}} \times 100\% = 18\%$$

$$\text{Spadek} = 18\%$$

### **Zadanie 11. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za podanie właściwej daty i wpisanie poprawnej szerokości geograficznej.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawna odpowiedź**

Data: 22 czerwca

Szerokość geograficzna: 90°N

### **Zadanie 12. (0–2)**

#### **Schemat punktowania**

- 2 p. – za cztery poprawne odpowiedzi.  
1 p. – za dwie lub trzy poprawne odpowiedzi.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### **Poprawne odpowiedzi**

1. A
2. C
3. B
4. D

### **Zadanie 13.1. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za wskazanie poprawnej epoki geologicznej powstania współczesnej wiecznej zmarzliny oraz podanie poprawnej cechy współczesnego klimatu sprzyjających występowaniu wiecznej zmarzliny.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawna odpowiedź**

Epoka: plejstocen.

Cecha klimatu, np.

- średnia temperatura powietrza poniżej 0 °C
- mroźna zima i chłodne lato
- długa zima i krótkie lato
- suchy klimat (mała ilość opadów atmosferycznych)

### **Zadanie 13.2. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawne odpowiedzi**

P, F, F

#### **Zadanie 14. (0–2)**

##### **Schemat punktowania**

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

##### **Poprawne odpowiedzi**

W kolejności:

D

C

B

#### **Zadanie 15. (0–1)**

##### **Schemat punktowania**

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

##### **Poprawna odpowiedź**

bory

Przykładowe uzasadnienie

- Sandry są zbudowane z piasków i żwirów stanowiących dogodne podłoże dla rozwoju ubogich (mało wymagających) lasów iglastych.
- Sosny mają małe wymagania glebowe, stąd często porastają ubogie gleby bielcowe, rozwinięte na piaszczystych sandrach.
- Bory nie zostały wycięte w toku rozwoju gospodarczego z uwagi na mniej atrakcyjne dla rolnictwa gleby rozwinięte na sandrach.

#### **Zadanie 16. (0–1)**

##### **Schemat punktowania**

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

##### **Poprawne odpowiedzi**

1. buka

2. morskim

3. wschód

#### **Zadanie 17. (0–1)**

##### **Schemat punktowania**

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

##### **Poprawne odpowiedzi**

1. Grecja

2. Irlandia

3. Norwegia

### **Zadanie 18. (0–2)**

#### **Schemat punktowania**

- 2 p. – za dwa poprawne obszary i dwie poprawne przyczyny.  
 1 p. – za jeden poprawny obszar wraz z poprawną przyczyną.  
 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### **Poprawne odpowiedzi**

##### Obszar 2

Przyczyna, np.

- Występowanie klimatu zwrotnikowego suchego.
- Występowanie pustyni.
- Deficyt wody.

##### Obszar 5

Przyczyna, np.

- Występowanie wilgotnego klimatu równikowego.
- Wiecznie zielone lasy ograniczające rozwój gospodarki.
- Góry stanowiące barierę dla osadnictwa.

### **Zadanie 19. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za poprawną odpowiedź.  
 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawna odpowiedź**

A2

### **Zadanie 20. (0–2)**

#### **Schemat punktowania**

- 2 p. – za przedstawienie trzech poprawnych przyczyn.  
 1 p. – za przedstawienie dwóch poprawnych przyczyn.  
 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### **Przykładowe odpowiedzi**

- Przedkładanie kariery zawodowej nad macierzyństwo, zwłaszcza wśród lepiej wykształconych kobiet.
- Wydłużenie okresu kształcenia kobiet.
- Rozpowszechnienie się stylu życia typowego dla krajów wysoko rozwiniętych.
- Rozpowszechnienie się miejskiego stylu życia (późne macierzyństwo jest szczególnie częste w dużych miastach).
- Chęć ustabilizowania sytuacji materialnej/mieszkaniowej przed decyzją o macierzyństwie, obawy o odpowiednie warunki materialne i socjalne.
- Obawy przed utratą pracy (większe wśród kobiet o krótkim stażu pracy).
- Upowszechnienie wiedzy wśród młodzieży o metodach planowania ciąży/środkach antykoncepcyjnych sprzyja racjonalnym decyzjom o macierzyństwie, dlatego zwiększa się wiek matek posiadających pierwsze dziecko.

### Zadanie 21. (0–2)

#### Schemat punktowania

2 p. – za cztery poprawnie uzupełnione wiersze tabeli.

1 p. – za dwa lub trzy poprawnie uzupełnione wiersze tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### Poprawne odpowiedzi

| Litera na mapie | Nazwa państwa | Dominująca religia lub wyznanie |
|-----------------|---------------|---------------------------------|
|                 | Rosja         | prawosławie (chrześcijaństwo)   |
| D               |               | hinduizm                        |
|                 | Mongolia      | buddyzm (lamaizm)               |
| B               |               | islam                           |

### Zadanie 22. (0–1)

#### Schemat punktowania

1 p. – za uzasadnienie odnoszące się do warunków przyrodniczych Norwegii.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Przykładowa odpowiedź

Norwegia wykorzystuje energię (licznych szybko płynących) rzek do produkcji dużej ilości energii elektrycznej, której nadwyżki można wykorzystać do energochłonnej produkcji aluminium.

### Zadanie 23. (0–1)

#### Schemat punktowania

1 p. – za podanie nazwy poprawnego surowca energetycznego i poprawne określenie możliwości jego wykorzystania z uzasadnieniem.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawna odpowiedź

rudę uranu

#### Przykładowe uzasadnienie

Kraj X (Niger) posiada zasoby rud uranu, jednak nie posiada środków finansowych na budowę elektrowni atomowej. Kraj ten należy do najbiedniejszych krajów świata, znajduje się na etapie przedindustrialnym i nie ma dużego zapotrzebowania na energię elektryczną.

### Zadanie 24. (0–1)

#### Schemat punktowania

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawna odpowiedź

P, F, F

### **Zadanie 25.1. (0–2)**

#### **Schemat punktowania**

2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### **Przykładowa odpowiedź**

Obszar A:

- Może występować zagrożenie ruchami masowymi, gdyż np. podczas eksploatacji węgla brunatnego powstają w wyrobisku strome skarpy sprzyjające osuwiskom.

Obszar B:

- Jest pokryty roślinnością, która umacnia grunt i chroni stoki przed erozją.
- Stoki są terasowane, co hamuje ruchy masowe.

### **Zadanie 25.2. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Przykładowe odpowiedzi**

- Eksploatacja węgla wymaga odwodnienia złoża (wypompowywania wody podziemnej na powierzchnię).
- Pogłębianie wyrobiska powoduje naruszanie warstw wodonośnych.

### **Zadanie 26.1. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawne odpowiedzi**

C., E.

### **Zadanie 26.2. (0–2)**

#### **Schemat punktowania**

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### **Przykładowe odpowiedzi**

- Rozwój przemysłu przetwórczego (wzrost liczby zakładów przemysłowych, powstanie okręgów przemysłowych).
- Wzrost gęstości sieci transportowej.
- Wzrost gęstości zaludnienia (napływ ludności).
- Wzrost poziomu urbanizacji.
- Duży udział zatrudnionych w przemyśle.
- Rozwój infrastruktury technicznej.
- Duża gęstość sieci komunikacyjnej.
- Pogorszenie się jakości życia mieszkańców wskutek zanieczyszczenia środowiska.
- Ograniczenia dla rozwoju rolnictwa (ekologiczne i przestrzenne).
- Mniejszy udział kobiet niż mężczyzn w strukturze zatrudnienia.

### **Zadanie 27.1. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawne odpowiedzi**

W kolejności:

miedź

ropa naftowa

węgiel kamienny

### **Zadanie 27.2. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Poprawne odpowiedzi**

B., D.

### **Zadanie 28.1. (0–2)**

#### **Schemat punktowania**

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### **Przykładowe odpowiedzi**

- Utrata ziemi i pracy przez rolników.
- Wzrost bezrobocia i biedy.
- Stagnacja gospodarcza regionów pozbawionych podstaw egzystencji dla ludności rolniczej, której ziemia została wykupiona.
- Zagrożenie głodem i ubóstwem, gdyż przemysłowe uprawy monokulturowe konkurują z uprawą roślin żywieniowych.
- Ograniczony dostęp do żywności wskutek eksportu zbiorów do krajów rozwiniętych.
- Nasilenie się migracji ludności rolniczej do miast.
- Chemizacja rolnictwa wskutek rozwoju przemysłowego rolnictwa monokulturowego.

### **Zadanie 28.2. (0–2)**

#### **Schemat punktowania**

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### **Przykładowe odpowiedzi**

- Niskie koszty ziemi w krajach biednych stwarzają możliwość osiągnięcia korzyści dla inwestorów z KWR.
- W warunkach gorącego klimatu można uzyskiwać dwukrotne zbiory w roku i osiągać większe zyski.
- Obszary rolnicze w wielu KWR nie zaspokajają potrzeb żywnościowych ludności.
- Szybki wzrost liczby ludności Chin i krajów arabskich motywuje do pozyskiwania nowych terenów rolniczych.

- Takie kraje jak Arabia Saudyjska, Katar, ZEA nie posiadają gruntów ornych na własnym terytorium.

#### **Zadanie 29.1. (0–1)**

##### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za podkreślenie poprawnych nazw trzech krajów.
- 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

##### **Poprawna odpowiedź**

Ekwador, Kolumbia, Tajlandia

#### **Zadanie 29.2. (0–1)**

##### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi
- 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

##### **Poprawne odpowiedzi**

1. palmy oleistej
2. węgla kamiennego

#### **Zadanie 30. (0–1)**

##### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi
- 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

##### **Poprawne odpowiedzi**

|          |   |   |  |  |
|----------|---|---|--|--|
| pszenica |   | X |  |  |
| żyto     | X |   |  |  |

#### **Zadanie 31. (0–1)**

##### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za dwa poprawne wnioski.
- 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

##### **Przykładowa odpowiedź**

1. Polska w porównaniu z pozostałymi krajami pozyskiwała najmniej drewna na 1 mieszkańca.
2. Tylko w Polsce nastąpił wzrost pozyskiwania drewna na 1 mieszkańca.

#### **Zadanie 32. (0–1)**

##### **Schemat punktowania**

- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
- 0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

##### **Poprawne odpowiedzi**

W kolejności:  
dolnośląskie  
łódzkie

### **Zadanie 33. (0–2)**

#### **Schemat punktowania**

2 p. – za podanie trzech poprawnych argumentów.

1 p. – za podanie dwóch poprawnych argumentów.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### **Przykładowe odpowiedzi**

- Nastąpił upadek nierentownych zakładów przemysłowych, więc zatrudnienie w przemyśle zmalało.
- Restrukturyzacja przemysłu spowodowała spadek zatrudnienia w pracochłonnych branżach przemysłu.
- Prywatyzacja przedsiębiorstw przyczyniła się do spadku zatrudnienia w zakładach przemysłowych z powodu obniżania kosztów produkcji.
- Wzrósł popyt na usługi, co spowodowało odpływ części pracowników z przemysłu do III sektora gospodarki.
- Nastąpiło załamanie się eksportu do krajów byłego bloku socjalistycznego, co spowodowało spadek produkcji i zatrudnienia w przemyśle.
- Modernizacja i automatyzacja produkcji przyczyniły się do spadku zatrudnienia wskutek wprowadzania nowych technologii.

### **Zadanie 34. (0–1)**

#### **Schemat punktowania**

1 p. – za wyjaśnienie zawierające:

- wskazanie przynajmniej jednego składnika HDI, innego niż PKB na 1 mieszkańca
- określenie, że inne składniki HDI muszą być większe dla Polski, by równoważyć niższe PKB/mieszkańca naszego kraju.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### **Przykładowa odpowiedź**

HDI jest podobny w obu państwach, ponieważ na jego wartość, oprócz PKB, mają wpływ przewidywana długość życia i poziom wykształcenia (analfabetyzm i poziom scholaryzacji brutto). Te składniki są dla Polski wyżej oceniane i równoważą niższe PKB na 1 mieszkańca, stąd sumaryczny wskaźnik HDI jest podobny w obu państwach.